

MALTA

**QORTI ĊIVILI
PRIM'AWLA**

**ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF**

Seduta tat-12 ta' Ġunju, 2020

Rikors Maħluf Numru 1168/2018 LM

**Dieter Achtelstetter
(Passaport Ġermaniż bin-numru D 352 800 4699)**

vs.

**Fish and Fish Limited
(Nru ta' reġistrazzjoni C 14268)**

Il-Qorti,

Rat ir-rikors maħluf ipprezentat fit-23 ta' Novembru, 2018 mill-attur **Dieter Achtelstetter** (Passaport Ġermaniż numru D 352 800 4699) [minn issa 'l quddiem "l-attur"] kontra s-socjetà konvenuta **Fish and Fish Limited** (C 14268) [minn issa 'l quddiem "is-socjetà konvenuta"]], li jgħid kif ġej:

- “1. *Din il-kawża qiegħda titressaq kontra s-soċjetà konvenuta Fish and Fish Limited bħala s-soċjetà li kienet topera u kellha taħt il-kontroll tagħha l-bastiment M/V Gran Michelangelo.*
2. *Illi permezz ta’ rikors maħluf intavolat fit-12 ta’ Settembru, 2016, [832/2006/JZM] kontra l-imsemmi bastiment M/V Gran Michelangelo, l-esponenti kien ippremetta s-segwenti:*
 1. *Illi huwa sid tal-yacht Ocean Lady irreġistrat ġewwa Hamburg il-Ġermanja.*
 2. *Illi fl-14 ta’ Diċembru 2005 meta l-Ocean Lady kienet sorġuta fuq berth ġewwa Marsaxlokk, seħħet kollizjoni wara illi waqt maltempata il-bastiment tas-sajd Gran Michelangelo nqatgħulu ċ-ċimi tiegħu u dan tkarkar għal fuq il-bastiment Capitan San Marco proprjeta’ ta’ ċittadin Belġjan residenti hawn Malta Fred Fremal u dawn iż-żewġ bastimenti spiċċaw jistrieħu fuq l-Ocean Lady.*
 3. *Illi bħala konsegwenza ta’ din il-kollizjoni l-Ocean Lady tista’ titqies bħala ‘total loss’ u dan minħabba l-fatt illi l-prezz sabiex isiru t-tiswijiet lill-istess Ocean Lady jeċċedi l-valur tagħha (ara paġna 6 ta’ survey report anness bħala Dok ‘A’).*
 5. *Illi huwa stmat li l-valur tal-Ocean Lady qabel il-kollizjoni kien dak ta’ bejn għaxart elef lira Maltija (Lm10,000) u tnax-il elf lira Maltija (Lm12,000) (u dan kif mur fis-survey report anness bħala Dok. A).*
 6. *Illi l-incident seħħ unikament b’tort u responsabilità ta’ M/V Gran Michelangelo kif jiġi spjegat u ppruvat fil-mori ta’ din il-kawża.*
3. *Illi għaldaqstant, ir-rikorrenti talab illi l-Prim Awla tal-Qorti Ċivili jogħgobha:*
 - i. *tiddikjara illi l-incident li fih tkissret l-Ocean Lady seħħ unikament b’tort u responsabilità ta’ M/V Gran Michelangelo;*
 - ii. *tillikwida d-danni sofferti mir-rikorrent konsistenti fil-valur tal-Ocean Lady qabel l-incident fuq somma oħra illi dina l-Qorti jidhrilha xierqa u ġusta, u dan jekk hemm bżonn permezz ta’ periti nominandi;*

konsegwentement
 - iii. *tikkundanna lil bastiment intimat iħallas l-ammont illikwidat minn din il-Qorti bħala danni sofferti mir-rikorrenti.*

Bl-ispejjeż inkluzi dawk tal-mandat ta' impediment ta' tluq ta' bastiment (no. 13 25/06) u tal-mandat ta' qbid eżegwiti kontra l-bastiment intimat (no. 1326/06JB).

4. *Illi l-attur ikkawtela l-pretensjoni tiegħu billi talab u ottjena l-ħruġ ta' mandat ta' impediment ta' tluq [Nru. 1325/06] tal-bastiment konvenut (kopja hawn annessa u mmarkata bħala Dok. F1) għal sorte ta' għaxart elef Lira Maltija (LM10,000) – rappreżentanti kalkolu approssimattiv ta' danni inkorsi mir-rikorrenti a kawża tal-incident mertu tal-proċeduri surriferiti.*
5. *Illi fir-risposta ġuramentata tiegħu, il-bastiment konvenut ċaħad kwalsiasi forma ta' responsabbiltà għal-kollizjoni msemmija u għad-danni li nkorra r-rikorrenti b'konsegwenza tal-akkadut u eċepixxa ulterjorment illi:*

Il-Gran Michelangelo ċċaqlaq stante li għalkemm baqa' marbut bil-ħbula tal-irmigġ minn fuq iċċaqlaq mill-parti tal-irmigġ ta' qiegħ il-baħar u għalhekk mhux minħabba xi negliġenza jew imperizja da parti tal-eċċipjenti, iżda min-naħa l-oħra l-Capitan San Marco nvolut fil-maltempata nħall mill-irmigġ tiegħu peress li nqata' mill-ħbula u ċimi tal-parti ta' fuq stante li kienu mhux idonji sabiex jifilħu l-bastiment u dan ċertament minħabba negliġenza u mperizja da parti tal-Kaptan Alfred Fremal u l-istess Capitan San Marco.

6. *Illi permezz ta' sentenza tramandata minn dina l-Onorabbli Qorti kif diversament preseduta fis-17 ta' Settembru, 2013, din tal-aħħar għażlet illi tiċhad it-talbiet tar-rikorrenti fl-intier tagħhom, u dan stante li, skond hi, l-incident li fih tkissret l-Ocean Lady, ossia l-jott tar-rikorrenti, ma seħħx unikament b'tort u b'responsabbilita' ta' M/V Gran Michelangelo;*
7. *Illi tajjeb jingħad illi, kif intqal fil-bidunett, fiż-żmien li seħħ l-incident de quo, u ċioé fl-14 ta' Diċembru 2005, il-bastiment M/V Gran Michelangelo kien fil-pussess u taħt il-kontroll, tas-soċjetà konvenuta Fish and Fish Limited (C 14268], bħala l-operatrici tal-istess;*
8. *Illi di fatti, u għal kull buon fini, ir-rikorrenti jieħu spunt minn dan u jirrileva li fi proċeduri separati li nfetħu mis-soċjetà konvenuta [7/07JZM] kontra l-bastiment Capitan San Marco (bastiment ieħor li kien involut fl-incident in kwistjoni u li, skond is-soċjetà Fish and Fish Co. Ltd, kellu jgorr ir-responsabilità għall-akkadut) u l-kaptan tal-istess bastiment Alfred Fremal, il-Qorti adita b'dawk il-proċeduri rriteniet [fn. 1 **Fish and Fish Ltd. Pro et noe (C 14268) vs Avukat Ann Fenech noe et.** Deciża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili*

nhar it-Tlieta 17 ta' Settembru, 2013 [7/07/JZM]] bl-aktar mod ċar u inekwivoku illi:

“kull ma ġara dak il-lejl ta’ bejn it-13 u l-14 ta’ Diċembru, 2005 ma kienx dovut għal xi nuqqas da parti tal-bastiment jew tas-sidien tiegħu, iżda li kull ma ġara kien dovut unikament għal nuqqas tal-kumpanija attriċi Fish and Fish Limited ... li kellha l-kontroll effettiv (bin-nies taqħha) ta’ dak il-bastiment”;

9. *Illi r-rikorrenti nterpona appell mid-deċiżjoni tal-Prim’Awla tal-Qorti Ċivili datata s-17 ta’ Settembru, 2013 fejn talab illi l-Qorti tal-Appell tħassar u tirrevoka tali sentenza u minflok tiddeċiedi billi tilqa’ t-talbiet attriċi, bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-bastiment konvenut ;*
10. *Illi l-appell tar-rikorrenti ġie milqugħ, hekk kif permezz ta’ sentenza mogħtija nhar l-24 ta’ Novembru, 2007 (kopja hawn annessa u mmarkata bħala **Dok. F2**) il-Qorti tal-Appell irrevokat is-sentenza mogħtija in prim’ istanza u laqgħet it-talbiet attriċi, inkluż billi llikwidat arbitrio boni viri in linea ta’ danni sofferti mill-attur fis-somma ta’ ħamsa u għoxrin elf, sitt mija u tlieta u għoxrin Euro (€25,623) u ordnat lill-bastiment konvenut iħallas s-somma hekk likwidata lir-rikorrenti (qua appellant), bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-istess konvenut;*
11. *Illi sadattant, il-bastiment konvenut kien għadu milqut mill-mandat kawtelatorju li, kif ġa ntqal, kien tressaq mill-attur fil-bidu tal-proċeduri;*
12. *Illi madanakollu, fil-perkors tal-proċeduri quddiem il-Qorti tal-Appell, ir-rikorrenti ġie a konoxxenza tal-fatt illi, fil-mori tal-istess proċeduri l-bastiment M/V Gran Michelangelo safa abbandunat mill-operaturi tiegħu, b’dan illi ultimament spicċa mgħerreq f’nofs il-bajja ta’ Marsaxlokk;*
13. *Illi huwa minn ewl id-dinja illi, s-sempliċi fatt li l-bastiment de quo [li kien għadu soġġett għal mandat t’arrest] tħalla jisfa fix-xejn ippreġudika irreparabbilment il-pretensjoni tar-rikorrenti peress illi dan effettivament ittiegħditlu il-fakoltà li jenforza t-titolu eżekuttiv li ottjena fil-konfront tal-M/V Gran Michelangelo kontra l-istess bastiment. Dan aktar u aktar meta wieħed iqis illi l-unika garanzija li kellu r-rikorrenti sabiex jirkupra s-somma ta’ ħamsa u għoxrin elf, sitt mija u tlieta u għoxrin Euro (€25,623) f’danni, kif likwidata mill-Qorti tal-Appell, kienet il-bastiment innifsu ;*

14. *Illu multo magis jista' jiġi kkostatat b'ċertezza li l-ħsara u d-deterjorazzjoni li giet rekata lill-bastiment M/V Gran Michelangelo, u li kkulminat fil-perdita tal-istess, kienet konsegwenza diretta ta' traskuraġni u negligenza assoluta da parti tas-soċjetà konvenuta, qua operatriċi tal-bastiment, li fl-aħħar mill-aħħar kella obbligu inekwivoku li, la darba kienet għada munita bil-pussess tal-bastiment, tmantnih u tippreservah, partikolarment fid-dawl tal-mandat li kien għadu in vigore;*
15. *Illu s-soċjetà konvenuta giet mizmuma responsabbli għat-telf li seta' soffra r-rikorrenti bħala konsegwenza tal-aġir surriferit permezz ta' ittra ufficjali pprezentata fis-17 ta' Novembru, 2016 (Nru. 3773/2016) (kopja hawn annessa u mmarkata bħala **Dok. F3**);*
16. *Illu fil-kuntest tal-premess, issir referenza għall-artikoli 1031, 1032(1) u 1033 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta, illi testwalment jipprovdu s-segwenti:*
 - 1031** ...kull wieħed iwieġeb għal ħsara li ssir bi ħtija tiegħu
 - 1032(1)** Jitqies fi ħtija kull min bl-egħmil tiegħu ma jużax il-prudenza, id-diligenza, u l-ħsieb ta' missier tajjeb tal-familja.
 - 1033** Kull min, bil-ħsieb jew mingħajr ħsieb li jagħmel deni, għax ikun irid jew b'nuqqas ta' diligenza ta' prudenza jew ta' ħsieb, jagħmel jew jonqos li jagħmel xi ħaġa li biha jikser xi dmir impost mil-liġi, hu obbligat għall-ħlas tal-ħsara li tiġri minħabba f'hekk.
17. *Illu tenut kont tad-dispożizzjonijiet imsemmija għandu jirriżulta mingħajr l-iċken dubbju li s-soċjetà konvenuta hija responsabbli għad-danni li soffra r-rikorrenti b'konsegwenza tat-telf tal-bastiment M/V Gran Michelangelo, liema danni jammontaw għas-somma komplessiva ta' ħamsa u għoxrin elf, sitt mija u tlieta u għoxrin Euro (€25,622) likwidata mill-Qorti tal-Appell permezz tas-sentenza datata l-24 ta' Novembru, 2017, u dan stante li s-soċjetà konvenuta naqqset mill-obbligu li tippreserva l-bastiment de quo in vista tal-mandat t'arrest maħruġ fil-konfront tiegħu, bi ksur pależi tal-obbligi delittwali li jinkombu fuqha skond il-liġi;"*

Għalhekk l-attur qed jitlob lil din il-Qorti għar-raġunijiet hawn fuq imfissra u "...prevja kwalsiasi dikjarazzjoni li tista' tiġi ritenuta neċessarja u opportuna:

- "i. Tiddikjara lis-soċjetà konvenuta Fish and Fish Limited unikament responsabbli għad-deterjorazzjoni u l-eventwali telf tal-bastiment M/V

Gran Michelangelo, minkejja li dan kien soġġett għall-mandat t'impediment ta' tluq nur. 1325/06;

- ii. Tiddikjara illi s-soċjetà konvenuta Fish and Fish Limited hija għalhekk responsabbli għad-danni fil-konfront tal-attur Dieter Achtelstetter;*
- iii. Tillikwida d-danni sofferti mill-attur Dieter Achtelstetter, li għandhom jinkludu ammont ekwivalenti għal s-sorti likwidat mill-Qorti tal-Appell fis-sentenza tal-24 ta' Novembru, 2017, imgħaxijiet u spejjeż;*
- iv. Tikkundanna lis-soċjetà konvenuta tħallas lill-attur is-somma likwidata minn din l-Onorabbli Qorti skont it-tielet talba;*

Bl-ispejjeż għudizzjarji u extra-għudizzjarji kontra s-soċjetà konvenuta, li hija minn issa ngunta għas-subizzjoni."

Rat ir-risposta maħlufa tas-soċjetà konvenuta **Fish and Fish Limited** (C 14268) ipprezentata fil-11 ta' Jannar, 2019, fejn gie eċċepit is-segwent:

- "1. Illi fl-ewwel lok s-soċjetà intimata in linja preliminari teċċepixxi illi l-imsemmija azzjoni hija preskritta ai termini tal-Artiklu 541 u 545(c) tal-Kapitolu 13 tal-Liġijiet ta Malta u tal-Artikolu 2153 tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta.*
- 2. Illi in linja preliminari ukoll s-soċjetà intimata mhijiex il-leġittimu kontradittur għaliex qatt ma giet interpellata direttament mill-attur u mill-atti tal-kawżi jirriżulta ampjament illi l-attur interpella u prezenta u ottjena mandati kawtelatorji biss kontra l-Bastiment Gran Michelangelo li huwa proprjetà tas-soċjetà estera G & C srl.*
- 3. Illi s-soċjetà intimata qatt ma kellha r-responsabilità tal-preservazzjoni tal-biċċa tal-baħar liema responsabilità hija espressament sancita mill-liġi fuq l-Awtorità Transport Malta ai termini tal-Artikolu 857 tal-Kap. 12.*
- 4. Illi l-attur ottjena sentenza mill-Qorti tal-Appell fl-24 ta' Novembru 2017 fil-konfront tal-Bastiment konvenut Gran Michelangelo.*
- 5. Illi l-mandati kawtelatorji u cioè Mandat ta' Qbid numru 1326/06 u l-Impediment ta' Safar, Mandat numru 1325/06 qatt ma kienu notifikati lis-soċjetà intimata la bħala intimata u l-anqas bħala s-soċjetà responsabbli tal-bastiment. In-notifiki in atti jikkonfermaw dan mingħajr*

- ebda dubbju u għalhekk it-talbiet kif interposti kontra s-soċjetà intimata huma irriti u mingħajr effett fil-liġi.*
6. *Illi s-soċjetà intimata qatt ma kellha l-pussess tal-Bastiment li kif irriżulta ampjament fil-kawżi ċitati dwar is-sinistru u incident maritimmu, iżda biss illi l-imsemmi Bastiment kien qed jippresta s-servizz lis-soċjetà intimata. Kull deċiżjoni li ttieħdet mill-Qorti tal-Appell sabet ħtija tal-akkadut u danni sofferti kontra l-Bastiment Gran Michelangelo.*
 7. *Illi l-attur jikkontendi li s-soċjetà intimata kellha responsabilità għaż-żamma tal-Bastiment meta dan ma jirriżulta min ebda dokument, mandat jew att ġudizzjarju kif erronjament qed jipprospetta l-attur.*
 8. *Illi l-attur kellhu kull interess li jitlob miżuri oħra u sabiex jieħu dawk il-miżuri kawtelatorji kollha li ħass li kellhu jieħu, sabiex jisslvagwardja l-interessi tiegħu. Il-mandati nnifishom kienu miżura sabiex jikkawtela lilhu nnifsu u kien ben konsapevoli li l-Bastiment kien propju minnhu arrestat u miżmum sabiex jibqa' ormeġġat kif kien fil-bajja ta' Marsaxlokk espost għall-elementi sa mis-sena 2005.*
 9. *Kif premess l-fatt li ġiet preżentata l-ittra uffiċjali data 17 ta' Novembru 2016 mmarkata bħal Dokumenti F 3 in atti ma joħloq il-vinkolu rikjest mil-liġi għar-responsabilità ta' danni sofferti lill-Bastiment kolpit mill-mandati.*
 10. *L-attur ma jistax jitlob li s-soċjetà intimata tagħmel tajjeb għan-nuqqas tiegħu li jikkawtela u jippriserva l-Bastiment in segwitu għall-mandati mitluba meta tali mandati qatt ma ġew diretti jew notifikati lis-soċjetà intimata.*
 11. *Illi qatt ma esista u ma jesisti relazzjoni ġuridika bejn l-attur u s-soċjetà intimata. L-unika relazzjoni ġuridika eżistenti kienet mal-Bastiment Gran Michelangelo.*
 12. *Illi l-fatt illi l-kawża numru 832/06JZM instemgħet kontestwalment mal-kawżi 7/07JZM u 1084/2006 JZM ma joħloq ebda relazzjoni ġuridika bejn il-partijiet separati fil-kawżi.*
 13. *Illi l-unika relazzjoni ġuridika tal-attur kienet azzjoni u mandati kawtelatorji kontra l-Bastiment u s-sidien tiegħu liema atti ġudizzjarji bl-ebda mod ma kienu diretti kontra s-soċjetà intimata u bl-ebda mod ma ġew qatt notifikati lis-soċjetà intimata.*
 14. *Illi jsegwi illi s-soċjetà intimata qatt ma tista tinstab responsabbli għaż-żamma u l-preservazzjoni tal-bastiment meta dan kien kolpit b'att ġudizzjarju li qatt ma kien fil-konfront tagħha.*

15. *Illi l-mandat ta' Qbid 1326/06 jimplika il-qbid tal-opra tal-baħar mill-attur nnifsu u kull kawtela fi kwalsiasi każ kienet responsabilità tiegħu u ta' ħadd aktar.*
16. *Illi mingħajr preġudizzju għall-premess ssir referenza għall-**Artikoli 856 u 857** tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta li ċertament ma jhallu ebda dubju u jeskludi min kull responsabilità lis-soċjetà intimata għaliex ċertament ma tistax titqies il-leġittimu kontradittur responsabbli mill-preservazzjoni tal-bastiment kolpit milli impediment u arrest tal-bastiment.*

856.(1) *Il-mandat ta' arrest ikollu l-effett li jaqbad il-biċċa tal-baħar ta' 'il fuq minn għaxar metri mingħand id-debitur kif ukoll li jissekwestra l-istess għand l-awtorità li f'idejha tinsab, kif ukoll li jordna li l-istess awtorità ma tirrilaxxax il-biċċa tal-baħar jew li tippermetti lid-debitur milli b'xi mod jitlaq mill-pussess tiegħu l-istess fis-sħih jew in parti jew li jagħti jew iċedi xi drittijiet fuq l-istess.*

(2) *Il-mandat huwa eżegwit għall-effetti kollha tal-liġi man-notifika tal-uffiċjal eżekuttiv tal-awtorità li f'idejha jew taħt is-setgħa jew kontroll tagħha tinsab il-biċċa tal-baħar.*

(3) *Kopja tal-mandat ta' arrest għandha tiġi notifikata lill-persuna li l-vapur jew il-bastiment tagħha jkun ġie arrestat, il-kaptan jew persuna oħra li tkun responsabbli għal dak il-vapur jew bastiment, jew l-aġent ta' dak il-vapur jew bastiment.*

Artikolu 857 Kap 12.

(1) *L-awtorità li tinsab f'idejha jew taħt il-kontroll tagħha tinsab il-biċċa tal-baħar li kontra tagħha ħareġ dan il-mandat ta' arrest għandha tiegħu l-mizuri neċessarji sabiex l-ordni tal-qorti tingieb għall-attenzjoni ta' terzi.*

(2) *Għall-finijiet ta' dan il-mandat l-Awtorità għat-Trasport f'Malta jew kull awtorità oħra li tista' minn żmien għal żmien hekk nominata mill-Ministru titqies bħala l-awtorità li jkollha f'idejha jew taħt is-setgħa jew kontroll tagħha l-valur jew il-bastiment arrestat.*

(3) *Bastiment jitqies li jkun taħt is-setgħa u l-kontroll tal-Awtorità għat-Trasport f'Malta hekk kif dak il-bastiment jidhol fl-ibħra territorjali ta' Malta.*

(4) *L-ispejjeż kollha li jkunu meħtieġa għall-preservazzjoni tal-vapur jew bastiment arrestat għandhom, mill-mument meta l-mandat ta' arrest jiġi notifikat lill-Awtorità għat-Trasport f'Malta, jithallsu mill-parti li toħroġ il-mandat, mingħajr ħsara għad-dritt li tiġbor lura dawk l-ispejjeż flimkien mal-pretensjoni tiegħu.*

17. *Illi ssir referenza ukoll għall-artikli 856 u 857 tal-Kap 12 in kwantu l-attur ukoll kellu in vigore mandat ta' Qbid numru 1326/06, liema artikli tal-liġi jikkonfermaw l-obbligi tal-istess attur li kellu fakoltà li jitlob kunsinnatarji u l-obbligu li jitlob kawteli pendente lite u dan palesament ma għamlux u ma jistax jitlob lil din l-Onorabbli Qorti jissana l-inosservanza tar-rimedji ġudizzjarji kollha li dejjem kellu għad-disponibilita tiegħu."*

Rat l-atti kollha tal-kawża.

Rat id-dokumenti li ġew esebiti in atti.

Semgħet ix-xhieda prodotti mill-partijiet.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-attur.

Rat il-verbal tal-udjenza tas-06 ta' Jannar, 2020, fejn il-kawża tħalliet għas-sentenza.

Il-kwistjoni bejn il-partijiet

Il-vertenza bejn il-partijiet hija dwar il-bastiment M/V Gran Michelangelo kontra liema bastiment l-attur kien kiseb sentenza favur tiegħu mill-Qorti tal-Appell fil-proċeduri tar-rikors nru 832/06JZM fl-ismijiet **Dieter Achtelstetter vs. M/V Gran Michelangelo**. Dan proprju wara li huwa kien kiseb ukoll l-ħruġ ta' mandat ta' impediment ta' tluq u ta' qbid kontra tiegħu. Iżda ġara li dan il-bastiment ma deherx aktar u l-attur qed jikkontendi li dan għereq f'nofs il-bajja ta' Marsaxlokk, u dan wara li kien ġie abbandunat mill-operaturi tiegħu li skont hu kienet proprju s-soċjetà konvenuta. B'hekk jgħid li ġew ippreġudikati l-

pretensjonijiet tiegħu. Min-naħa tagħha s-soċjetà konvenuta qiegħda tiċhad kull responsabilità għall-bastiment.

Provi u riżultanzi

Waqgħat l-udjenza tal-20 ta' Frar, 2019, xehed l-attur **Dieter Achtelstetter** minn jeddu bl-ilsien Inġliż.¹ Huwa spjega li kellu sentenza favur tiegħu kontra l-bastiment M/V Gran Michelangelo li huwa kien jaf li kien jintuża għas-sajd mis-soċjetà konvenuta.

Waqgħat l-udjenza tat-13 ta' Marzu, 2019, xehed l-**Avukat Robert Vassallo**², prodott mill-attur. Spjega li huwa kellu l-kariga ta' *Senior Manager Legal EU and International Affairs* fi hdan id-Direttorat ta' Portijiet u Yachting. Mir-riċerki tiegħu rriżulta li l-bastiment M/V Gran Michelangelo kien involut f'incident fis-sena 2005 fil-port ta' Marsaxlokk meta nqatgħu ċ-ċimi u daħal fuq żewġ bastimenti oħra. Izda sa Frar 2018 kienu għadhom qegħdin jithallsu l-*port dues* u l-aħħar kont fil-fatt kien ħareġ fis-6 ta' Marzu, 2018. Ix-xhud irrileva li kien hemm mandat ta' arrest fuq il-bastiment inkwistjoni maħruġ fis-sena 2012 mill-Kaptan Alfred Fremal, sid bastiment li kien involut fl-incident imsemmi. Irrileva wkoll li l-bastiment ma kienx għadu jeżisti u d-Direttorat ma kienx jaf jekk dan kienx għereq jew ittella' l-art, ġiex imkisser u skrappjat. Il-bastiment kien registrat taħt bandiera Taljana.

¹ A fol. 59 et seq. tal-proċess.

² A fol. 65 et seq. tal-proċess.

Waqt l-udjenza tat-8 ta' April, 2019, ġie riprodott mill-attur ix-xhud **I-Avukat Robert Vassallo**.³ Huwa esebixxa kopja ta' dak li jissejjaħ *IMO General Declaration*⁴ u spjega li fuqha kien hemm notament li ċertu Ernest Galea kien qed jidher bħala l-aġent tal-bastiment, iżda kien hemm ukoll nota li tgħid li din il-persuna kienet infurmat lill-Awtorità li Fish and Fish kienet ġiet appuntata bħala l-aġent ta' dak il-bastiment. Ix-xhud esebixxa wkoll kopja tal-aħħar fattura li nħarġet lis-soċjetà Fish and Fish Ltd mill-Awtorità għall-*port dues* dovuti fir-rigward tal-bastiment M/V Gran Michelangelo.⁵ Ikkonferma li din il-fattura kienet tħallset mis-soċjetà konvenuta. Ġie esebit ukoll kopja ta' mandat ta' arrest⁶, li kien ġie notifikat kemm lil Earnest Marine, kif ukoll lis-soċjetà konvenuta.

Waqt l-udjenza tal-15 ta' Mejju, 2019, ġie riprodott mill-attur għall-darb'oħra ix-xhud **I-Avukat Robert Vassallo**.⁷ Irrileva li n-nies li kienu għamlu n-notamenti fuq l-*IMO General Declaration* ma kinux jaħdmu aktar mal-Awtorità.

Waqt l-istess udjenza xehed **Raymond Caruana**⁸, rappreżentant tad-Dipartiment tas-Sajd u Akwakultura, prodott mill-attur. Fuq riċerka li għamel ix-xhud, ma rriżultax li l-bastiment M/V Gran Michelangelo kien xi darba reġistrat mad-Dipartiment li xogħlu kien li joħroġ liċenzji tas-sajd u miegħu kienu jiġu reġistrati wkoll sas-sena ta' qabel dawk il-bastimenti li kienu *towing vessels* jew *support vessels* jew *auxiliary vessels*.

³ A fol. 72 et seq. tal-proċess.

⁴ Dok. RV1 a fol. 78 tal-proċess.

⁵ Dok. RV2 a fol. 79.

⁶ Dok. RV3 a fol. 80.

⁷ A fol. 87 et seq. tal-proċess.

⁸ A fol. 90 et seq. tal-proċess.

Waqg l-udjenja tat-18 ta' Settembru, 2019, xehed **David Azzopardi**, rappreżentant tas-soċjetà konvenuta, prodott mill-attur. Huwa spjega li sidien il-bastiment M/V Michelangelo kienu Taljani bl-isem G & C, li mingħandhom is-soċjetà konvenuta kienet tixtri t-tonn u anki tagħmel użu mis-servizzi tagħha permezz tal-kiri ta' dgħajjes bl-ekwipaġġ tagħhom wkoll, inkluż dak imsemmi, sabiex jingibdu l-gaġġeg tat-tonn. Ix-xhud iddikjara li safejn kien jaf huwa stess, il-bastiment M/V Gran Michelangelo kien għereq ġewwa Marsaxlokk xi tlieta jew erbgħa snin qabel, iżda ma setax jgħid jekk kienx sar rapport dwar dan.

Waqg l-udjenja tal-15 ta' Novembru, 2019, reġa' xehed **David Azzopardi**⁹ iżda din id-darba prodott mis-soċjetà konvenuta. Ix-xhud ddikjara li ċertu Francis Bezzina li lilu ġew notifikati l-mandat ta' impediment ta' tluq ta' bastiment nru 1325/06 u l-mandat ta' qbid nru 1326/06 ma kienx jafu u lanqas qatt ma ħadem mas-soċjetà konvenuta u sabiex juri dan huwa esebixxa diversi dokumenti maħruġa minn Jobsplus li kienu juru l-impjegati tas-soċjetà konvenuta għas-snin 2004, 2005, 2006 u 2007.¹⁰ Iddikjara li s-soċjetà konvenuta qatt ma kienet aġent tal-bastiment M/V Gran Michelangelo. In kontroezami kkonferma li s-soċjetà konvenuta lanqas kienet l-operatur tiegħu.

Waqg l-istess udjenja xehed ukoll **Alex Galea**¹¹, prodott mis-soċjetà konvenuta. Huwa ddikjara li kien jaħdem bħala *Chief Finance Officer* mas-soċjetà konvenuta. Spjega li l-fattura Dok. RV2 kienet tħallset ma' diversi fatturi oħra. Ma' dawn il-fatturi li jirċievu mingħand Transport Malta, ikun hemm ukoll fatturi fir-rigward ta' bastimenti li jissupplixxu lis-soċjetà konvenuta bit-tonn,

⁹ A fol. 287 et seq. tal-proċess.

¹⁰ Dok. DA1 a fol. 290 sa 301.

¹¹ A fol. 302 et seq. tal-proċess.

bħalma kienet is-soċjeta' G & C. Dawn kienu jissupplixxu lilhom madwar tmien mija u ħamsin elf sa mitt elf Euro tonn fis-sena¹², u fid-dawl tal-fatt li r-relazzjoni ma' dik is-soċjetà kienet tmur lura għas-sena 2002 u tenut kont tal-ammont ta' €105 dovut lill-Awtorità, dan kien tħallas mis-soċjetà konvenuta mingħajr ma ntalbet rifiżjoni.

Waqgħat l-udjenza tas-6 ta' Jannar, 2020, xehed għal darb'ohra **David Azzopardi**¹³ prodott mis-soċjetà konvenuta. Ikkonferma li wara l-ittra ufficjali numru 3773/2016¹⁴, l-attur qatt ma reġa' interpellat lis-soċjetà konvenuta.

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

L-attur qed jikkontendi li s-soċjetà konvenuta hija responsabbli għad-deterjorazzjoni u l-eventwali telf tal-bastiment M/V Gran Michelangelo u għaldaqstant huwa qed jitlob għal dikjarazzjoni ta' responsabbilità tagħha għall-akkadut. Min-naħa tagħha s-soċjetà konvenuta qiegħda tiċhad kull responsabbilità u tressaq diversi eċċezzjonijiet sabiex tilqa' għat-talba attriċi.

Fost l-eċċezzjonijiet preliminari tagħha, is-soċjetà tressaq l-eċċezzjoni li hija mhijiex il-legittimu kontradittur. Din il-Qorti tagħraf li tali eċċezzjoni tolqot il-pretensjoni attriċi li fuqha hija mibnija l-kawża odjerna, jiġifieri r-relazzjoni ġuridika bejn il-partijiet, u għalhekk timmerita li tiġi kkunsidrata qabel kull eċċezzjoni oħra mressqa mis-soċjetà konvenuta.

¹² Fis-seduta sussegwenti tas-6 ta' Jannar, 2020, ikkoreġa dan għal miljun Euro.

¹³ A fol. 312 tal-proċess.

¹⁴ Dok. FF4 a fol. 307.

Is-soċjeta konvenuta tispjega fir-risposta maħlufa tagħha, li l-attur qatt ma interpella lilha direttament filwaqt li kiseb il-ħruġ ta' mandati kawtelatorji fil-konfront biss tal-bastiment M/V Gran Michelangelo li kien il-proprjeta tas-soċjeta estera G & C srl. Tiċhad li hija qatt kellha r-responsabbilità li tippreserva dak il-bastiment, kif kien qed jippretendi l-attur, u saħansitra dan ma kien jirrizulta minn ebda dokument jew att ġudizzjarju. Tikkontendi li kienet l-Awtorità għat-Transport Malta li kellha d-dover li tħares il-preservazzjoni ta' dak il-bastiment, u dan *ai termini* tal-artikolu 857 tal-Kap. 12. Is-soċjeta konvenuta tkompli tgħid li hija qatt ma kellha l-pussess tal-imsemmi bastiment u dan kien biss jippresta s-servizzi lilha u għalhekk ir-relazzjoni ġuridika tagħha kienet biss mal-bastiment M/V Gran Michelangelo.

Fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu, l-attur jinsisti li dan kollu huwa kontradett mill-provi li juru li s-soċjeta konvenuta kienet l-operatriċi tal-bastiment. Barra minn hekk dan kien ġie kkonfermat fi proċeduri oħra li kienu ġew intavolati mill-istess soċjeta konvenuta fil-konfront tal-bastiment Capitan San Marco fejn din il-Qorti, kif diversament preseduta, irrikonoxxiet li s-soċjeta konvenuta kellha l-kontroll effettiv tal-bastiment M/V Gran Michelangelo u l-Qorti tal-Appell ikkunsidrat li kien fatt mhux kontestat li s-soċjeta konvenuta kienet l-operatriċi tiegħu.

Iżda din il-Qorti tqis li hawnhekk l-attur mhux qed jgħid sew. L-attur jittenta jsejjes l-allegazzjoni tiegħu li kienet is-soċjeta konvenuta l-operatriċi tal-bastiment M/V Gran Michelangelo fuq dak li rrizulta f'proċeduri oħra li jirrigwardaw kollizzjoni waqt maltempata li seħħet fl-14 ta' Dicembru, 2005, jiġifieri data qabel għosfor il-bastiment. Għal darb'oħra fin-nota ta'

sottomissjoni tiegħu l-attur jiŝaq li l-prova kienet ċara, kif ukoll ikkonfermata f'dawk il-proċeduri, u li dwar dan ma kien hemm l-ebda kontestazzjoni. Fir-rikors maħluf tiegħu, l-attur mhux biss jagħmel riferiment iżda jiċċita fit-tul l-atti tar-rikors maħluf numru 832/2006JZM fl-ismijiet **Dieter Achtelstetter vs. M/V Gran Michelangelo**.

Din il-Qorti tibda biex tgħid li għall-kuntrarju, is-soċjetà konvenuta fil-proċeduri odjerni qiegħda tiċhad li hija kienet l-operatriċi tal-bastiment fil-gurnata li għosfor. Jekk dan kien il-każ fi żmien il-proċeduri li għalihom għamel riferiment l-attur, ma jirriżultax li hekk kien ukoll sussegwentement meta l-bastiment ma deherx aktar. Imbagħad tikkunsidra li minn imkien mill-provi mressqa f'dawn il-proċeduri ma jirriżulta li s-soċjetà konvenuta kienet l-operatriċi tal-bastiment M/V Gran Michelangelo meta dan ma baqax jidher fil-baħar. Saħansitra lanqas provi dwar dan l-akkadut ma tressqu min-naħa tal-attur u kollox baqa' misterjuż.

Hawnhekk l-attur jittenta juża l-fatt li s-soċjetà konvenuta kienet baqgħet tħallas il-*port dues* fir-rigward tal-bastiment M/V Gran Michelangelo sas-sena 2018. Iżda anki jekk din il-Qorti twarrab dak li qal ix-xhud Alex Galea¹⁵, li s-soċjetà konvenuta qatt ma ħasset il-bżonn li titlob rifużjoni mingħand is-soċjetà sid il-bastiment, fid-dawl tal-ammont sostanzjali ta' tonn li dawn jissupplixxu lilha kull sena, ma tistax tikkunsidra li l-prova tal-ħlas hija b'saħħitha biżżejjed sabiex issejjes l-azzjoni tal-attur u biex tasal biex tiċhad l-eċċezzjoni tas-soċjetà konvenuta.

¹⁵ Seduta tal-15 ta' Novembru, 2019, a fol. 303.

Decide

Għar-raġunijiet premessi l-Qorti taqta' u tiddeciedi din il-kawża billi tilqa' t-tieni eċċezzjoni tas-soċjetà konvenuta li hija mhijiex il-leġittimu kontradittur fil-proċeduri odjerni, filwaqt li tastjeni milli tiegħu konjizzjoni tal-eċċezzjonijiet l-oħra mressqa mis-soċjetà konvenuta u tiċhad it-talbiet kollha tal-attur.

L-ispejjeż tal-proċeduri odjerni huma a karigu tal-attur.

Moqrija.

**Onor. Dr Lawrence Mintoff LL.D.
Imħallef**

**Rosemarie Calleja
Deputat Reġistratur**